LINGUA UNIVERSAL

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

PUTOVÁNÍ SE SOVIČKOU

Obsah

1. Identifikační údaje o MŠ 3
2. Obecná charakteristika školy 4
2.1. Filosofie školy 4
3. Podmínky předškolního vzdělávání 5
3.1. Věcné (materiální) podmínky 5
3.2. Životospráva 5
3.3. Psychosociální podmínky 5
3.4. Organizace 6
3.5. Řízení mateřské školy 6
3.6. Personální a pedagogické zajištění 7
Personální zabezpečení: 7
3.7. Spoluúčast rodičů 7
4. Charakteristika školního vzdělávacího programu 8
4.3. Rámcové cíle 9
4.4. Dlouhodobé cíle 10
4.5. Metody, formy a prostředky vzdělávací práce 10
5.1. Klíčové kompetence 11
6. Vzdělávací oblasti 12
6.1. Dítě a jeho tělo 12
6.2. Dítě a jeho psychika 14
6.2.4. Dítě a ten druhý 19
6.2.5. Dítě a společnost 20
6.2.6. Dítě a svět 23
7. Vzdělávací obsah 26
7.1. Tématické celky Putování se Sovičkou 26
7.2. Integrované bloky: 27
7.2.1. Barevný podzim 27
7.2.2. Bílá zima 28
7.2.3. Když jaro zaťuká 29
7.2.4. Připravte se děti, léto už k nám letí 30
8. Dílčí projekty 31
8.1. Minimální preventivní program – MŠ 31
8.2. Dopravní výchova v MŠ 31
8.3. Plán logopedické péče 32
8.4. Plán logopedické prevence 33
8.5. Pěvecké činnosti: Zpíváme pro radost 33
9. Pravidla slušného chování při Putování se Sovičkou 33
10. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami 34
10.1. Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními 34
11. Vzdělávání dětí mimořádně nadaných 35
12. Evaluační systém 35

1. Identifikační údaje o MŠ

Název školy:	LINGUA UNIVERSAL soukromá základní škola a mateřská škola s.r.o
Identifikátor školy:	166 101 362
IČO:	25018515
Adresa školy:	Sovova 480/2, 412 01 Litoměřice
Statutární zástupce	Ing. Blanka Svobodová, MBA
Kontakty:	tel. 416 733 690
E- mail:	info@zslingua.cz
web:	www.zslingua.cz

Zřizovatel:

Název:	Mgr. Blanka Ježková
Adresa:	Zahradnická 33, 412 01 Litoměřice,
Kontakty:	739 036 330
E mail:	jezkova@zshavlickova.cz

Č.j.: 295/2026/LU-MŠ-ŠVP

Platnost a účinnost dokumentu od 01. 09. 2026

Blanka Svobodová

ředitelka školy:
Ing. Blanka Svobodová, MBA

LINGUA UNIVERSAL
soukromá základní škola a mateřská škola s.r.o.
Sovova 480/2, 412 01 Litoměřice
Tel.: 416 733 690, IČO: 25 01 85 15

razítko školy

2. Obecná charakteristika školy

LINGUA UNIVERSAL je soukromá základní škola a mateřská škola s.r.o. Škola se nachází ve středu města Litoměřic. V blízkosti školy jsou autobusové zastávky pro městskou dopravu. Díky své strategické poloze mají děti i pedagogičtí pracovníci blízko do městské knihovny, galerie, muzea, střediska SEVER, kina, divadla K. H. Máchy a kulturního domu.

MŠ úzce spolupracuje se ZŠ. MŠ je určena pro děti předškolního věku a děti s odkladem školní docházky. Maximální počet dětí v MŠ je 25.

Prostory MŠ se nacházejí v přízemí budovy. MŠ je dvoutřídní, každá třída má samostatný vstup s vlastní šatnou, hygienickým zařízením – umyvárnou, WC. Děti se stravují ve třídě, jídlo je vydáváno z výdejny. Do výdejny se jídlo přiváží z jídelny, která se nachází v budově, v uzavřených nerezových várnicích.

Mateřská škola využívá školní hřiště na školním dvoře, hřiště v nedalekém parku, školní tělocvičny a navštěvuje zimní stadion. K dispozici je ve městě i plavecký bazén.

2.1. Filosofie školy

Naše mateřská škola je školou rodinného typu s úzkými vazbami na rodinu. Věříme, že dítě roste nejlépe tam, kde se cítí bezpečně, přijímané a respektované — a takové prostředí se snažíme každý den vytvářet.

Chceme dětem umožnit prožít aktivní a šťastné dětství. Stavíme na pohodové a přátelské atmosféře bez zbytečného spěchu, kde je místo pro kamarádství, vzájemný respekt a pochopení, ale i pro zdravou zvídavost a radost z objevování. Ke každému dítěti přistupujeme individuálně — vnímáme jeho možnosti, zájmy i potřeby a dáváme mu prostor rozvíjet se vlastním tempem.

Naším cílem je provázet děti cestou přirozené výchovy k samostatnosti a zdravému sebevědomí. Vedeme je k laskavosti, ohleduplnosti a odpovědnosti — k hodnotám, na kterých naše škola staví. Rozvíjíme jejich schopnost spolupracovat, samostatně se rozhodovat a nést za svá rozhodnutí odpovědnost.

Součástí naší cesty je i přirozené setkávání s dvěma jazyky, které dětem hravou formou otevírá svět a rozšiřuje obzory. Podporujeme každé dítě podle jeho možností, včetně dětí nadaných, a klademe základy celoživotního vzdělávání — chuti poznávat, ptát se a učit se, která dítě provází dál do života.

Chceme, aby si každé dítě z naší školky odneslo nejen znalosti a dovednosti, ale především pocit, že je vítáno takové, jaké je, a že svět je místo, které stojí za to poznávat.

3. Podmínky předškolního vzdělávání

3.1. Věcné (materiální) podmínky

- Prostor tříd je dostatečně prostorný, světlý, prostorové uspořádání vyhovuje skupinovým i individuálním činnostem dětí.
- MŠ je vybavena vhodným dětským nábytkem, hygienickým zařízením, lehátky pro odpočinek dětí (jsou uzpůsobena antropomorfickým požadavkům) odpovídající jejich počtu, učitelským stolem.
- Hračky, pomůcky a další náčinní je umístěno tak aby na ně děti viděly a mohly si je samostatně brát.
- Výzdobu tříd doplňují děti svými výtvory a učitelka estetickou výzdobou.
- Na budovu navazuje školní dvůr v jehož druhé části je dětské hřiště s několika prvky, které umožňují různé pohybové aktivity, pískoviště, zahradní altánek s lavičkami na sezení.

3.2. Životospráva

- Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava. Mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly. Děti nejsou do jídla nuceny.
- Dodržování pitného režimu, pití ve třídě na přístupném místě, děti se mohou samy obsloužit.
- Je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je však současně natolik flexibilní, aby umožňoval organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci. Rodiče děti přivádějí do 8:00 hod., jiná doba možná po dohodě s pedagogem.
- Děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku, program činností je přizpůsobován okamžité kvalitě ovzduší. K pobytu venku je využíváno dětské hřiště a další prostory a parky v okolí školy.
- Děti mají dostatek volného pohybu nejen na školním dvoře a hřišti, ale i v interiéru mateřské školy a v tělocvičnách školy.
- V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Děti nejsou k spánku nuceny. Klidový režim je součástí programu po obědě.
- Pedagogové se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují tak dětem přirozený vzor.

3.3. Psychosociální podmínky

- Každé nově příchozí dítě má možnost se postupně adaptovat na nové prostředí a situace.
- Pedagogové respektují individuální potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování. Děti nejsou neúměrně zatěžovány, či neurotizovány spěchem.
- Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno. Jakékoliv projevy nerovností, podceňování a zesměšňování dětí nejsou tolerovány. Společné stanovení pravidel a řádu v MŠ. Vytváření vzájemné důvěry a zdvořilosti ve vztazích mezi dětmi a pedagogy.
- Pedagogové se snaží nenásilně ovlivňovat vztahy mezi dětmi, dbát na rovnost mezi nimi, učit je vzájemně se respektovat a poslouchat – prevence sociálně patologických jevů.
- Vyhýbat se negativním slovním komentářům, podporovat samostatné, byť i neúspěšné pokusy dětí.

- Je uplatňován pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte. Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte a jeho potřebám.
- Děti i dospělí se cítí v prostředí mateřské školy dobře, spokojeně, jistě a bezpečně.

3.4. Organizace

- Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální či aktuálně změněné potřeby.
- Do denního programu jsou pravidelně zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity.
- Pedagogové se plně věnují dětem a jejich vzdělávání.
- Děti ve školce nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí.
- Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim.
- Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený, a to včetně aktivit, které mateřská škola organizuje nad rámec běžného programu.
- Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat.
- Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem.
- Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti mají možnost účastnit se společných činností v malých a středně velkých skupinách.
- Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Pokud to děti potřebují, mají možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, stejně tak i možnost soukromí při osobní hygieně apod.
- Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.
- Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky.

3.5. Řízení mateřské školy

- Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny.
- Je vytvořen funkční informační systém, a to jak uvnitř mateřské školy, tak navenek.
- Při vedení zaměstnanců ředitelka vytváří ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, zapojuje spolupracovníky do řízení mateřské školy, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názor. Podporuje a motivuje spoluúčast všech členů týmu na rozhodování o zásadních otázkách školního programu.
- Ředitelka školy vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně zaměstnance motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci.
- Pedagogický sbor pracuje jako tým, zve ke spolupráci rodiče, spolupracuje s pedagogy ze základní školy.
- Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je v kompetenci učitelky mateřské školy, po konzultaci s ředitelkou školy.
- Ředitelka vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními členy pedagogického týmu. Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy. Z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci.
- Mateřská škola spolupracuje se základní školou, a dalšími organizacemi a odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí.

3.6. Personální a pedagogické zajištění

- Všichni pracovníci, kteří pracují v mateřské škole jako pedagogové, mají předepsanou odbornou kvalifikaci. Ti, kterým část odbornosti chybí, si ji průběžně doplňují.
- Pedagogický sbor funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel.
- Pedagogové se sebevzdělávají, ke svému dalšímu vzdělávání přistupují aktivně, vybírají si vzdělávací program dle své potřeby.
- Ředitelka podporuje profesionalizaci pracovního týmu, sleduje udržení a další růst profesních kompetencí všech pedagogů, vytváří podmínky pro jejich další systematické vzdělávání.
- Pracovní rozpis pedagogů je organizován takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna dětem optimální pedagogická péče.
- Pedagogové jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem.
- Specializované služby, které škola nedokáže zajistit ze svých zdrojů jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky (speciálními pedagogy, školními či poradenskými psychology, lékaři, rehabilitačními pracovníky aj.).

Personální zabezpečení:

1. Ing. Blanka Svobodová, MBA: ředitelka MŠ
2. Učitelky MŠ: 3 pedagogičtí pracovníci
3. Správce školy: Výdej jídla v MŠ, příprava svačinek
4. Uklízečka: Úklid prostor
5. Učitelé ZŠ: Jazyková výuka, logopedie, PSPP, kroužky

3.7. Spoluúčast rodičů

- Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost, respekt a ochota spolupracovat. Spolupráce funguje na základě partnerství.
- Pedagogové sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, resp. rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět.
- Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých program a akcí MŠ. Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje.
- Pedagogové pravidelně informují rodiče o chování jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení. Domlouvají se s rodiči o společném postupu při jeho výchově a vzdělávání.
- Pedagogové chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost v jejích svěřených vnitřních záležitostech. Jednají s rodiči ohleduplně a taktně. Nezasahují do života a soukromí rodiny.
- Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě; nabízí rodičům poradenský servis i nejrůznější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

Organizace vzdělávání

Mateřská škola je dvoutřídní s kapacitou 25 dětí. Třídy jsou věkově smíšené, zpravidla pro děti od 5 do 7 let (včetně dětí s odkladem povinné školní docházky). Ve třídách je v odůvodněných případech zajištěno souběžné působení dvou učitelů, zejména při pobytu venku, při přesunech mimo budovu, při plavání a při akcích se zvýšenou mírou rizika. Provoz mateřské školy je stanoven od 7:40 do 16:30 hod. Před zahájením provozu mateřské školy mohou děti navštěvovat ranní klub, který je zájmovým kroužkem pořádaným školou v době od 6:15 do

7:40 hod. a je společný pro děti mateřské školy a žáky základní školy. Jeho společné uspořádání vychází z provozních a ekonomických podmínek školy. V 7:40 hod. si děti mateřské školy osobně přebírá učitelka mateřské školy a odvádí je do prostor mateřské školy.

Podmínky a kritéria přijímání dětí

Mateřská škola je soukromá a není spádová. Nepřijímá děti podle spádové oblasti. O přijetí rozhoduje ředitelka školy ve správním řízení na základě žádosti zákonného zástupce podané u zápisu. Zápis probíhá v termínu stanoveném ředitelkou a je zveřejněn na webu školy a obvyklým způsobem.

Podmínky pro přijetí:

- Věk dítěte – přijímají se děti, které v příslušném školním roce dosáhnou nejméně 5 let. Dítě může nastoupit i jako čtyřleté, dosáhne-li 5 let v průběhu daného školního roku. Mladší děti se nepřijímají (zaměření školy na předškolní přípravu a dvojjazyčné vzdělávání).
- Účast na zápisu a podání žádosti v termínu.
- Seznámení zákonných zástupců s vizí a hodnotovým zaměřením mateřské školy (hodnotový přístup školy, dvojjazyčnost, individuální přístup) a jejich souhlas s tímto směřováním, vyjádřený při zápisu a ve smlouvě o vzdělávání.

Kritéria pořadí při převisu poptávky nad kapacitou (25 dětí):

1. vyšší věk dítěte (přednost mají starší děti, zejména děti s povinným předškolním vzděláváním a s odkladem),
2. sourozenec, který se již vzdělává v ZŠ nebo MŠ LINGUA UNIVERSAL.

4. Charakteristika školního vzdělávacího programu

Vychází z RVP pro předškolní vzdělávání. Cíle a kompetence se promítado měsíčních programů zde je téma na celý měsíc. Téma je rozpracováno do konkrétnějších témat. Každý týden má jedno téma, kterým se škola zabývá. V něm plníme zadané vzdělávací cíle i obecné cíle. Je sledován rozvoj jazyka a řeči, umění, pohybu, poznávání a práce v oblasti, které obsahuje RVP.

Na každý den je vybráno jedno podtéma, které je dále rozpracováno do denního rozvrhu, kde se rozvíjejí všechny činnosti. Denní rozvrh není striktně dodržován, ale je připravován tak, aby vždy bylo možno ho doplnit nebo naopak z něj ubrat. Je bráno v úvahu přání dítěte a bezprostřední prožitkové učení.

Plánování je cílené a je vycházeno z předcházejícího hodnocení, které je prováděno společně s dětmi ústní formou v komunitním kruhu, nebo pomocí rozhovoru.

Důraz je kladen na výchovu a vzdělání předškolních dětí, podporování jejich samostatnosti, zajištění přípravy do školy a připravit je na bezproblémový přechod do ZŠ. Vytvářet u dětí pocit bezpečí a podmínky pro zdravý a všestranný rozvoj. Dávat dětem takové podněty, které je budou rozvíjet ve všech oblastech. Získávat důvěru rodičů i dětí, rozvíjet spolupráci a účast na aktivitách MŠ.

4.1. Zaměření školy

Naše mateřská škola je zaměřena na celkový a vyvážený rozvoj osobnosti dítěte v prostředí rodinného typu s důrazem na kvalitní předškolní přípravu. Charakteristickými prvky vzdělávací nabídky jsou přirozené seznamování se dvěma cizími jazyky (angličtina a němčina) hravou

formou, předmatematická příprava vycházející z principů Hejného metody, předčtenářská příprava metodou Elkonina (rozvoj fonematického uvědomování) a metodou Molekuly čtení, hodnotový přístup vedoucí děti k laskavosti, ohleduplnosti a odpovědnosti, a individuální přístup respektující možnosti, tempo a zájmy každého dítěte včetně dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných. Škola úzce spolupracuje s rodinou i s prvním stupněm základní školy a cíleně připravuje předškoláky na bezproblémový přechod do základní školy. Vychází ze společné vize se základní školou LINGUA UNIVERSAL — být místem, kde roste každé dítě.

4.2. Cíle předškolního vzdělávání

Je dbáno na to, aby krátkodobé cíle a úkoly navazovaly a splňovaly cíle dlouhodobé. Cílem je vytvářet rodinné, klidné prostředí, které bude děti motivovat a smysluplně využívat jednotlivých výukových témat.

4.3. Rámcové cíle

- **Rozvoj dítěte a jeho schopnosti učit se**

Základní tématický celek Putování se Sovičkou je rozdělen do měsíčních tématických částí, které jsou zaměřeny na roční období, svátky, slavnosti, tak, jak probíhají v průběhu roku.

Témata jsou volně koncipována, dávají ve třídě volnost při sestavování a uskutečňování programu s ohledem ke složení dětí a individuálním zvláštnostem dětí. Nepřetěžovat děti přílišnými informacemi, postupovat od jednoduššího ke složitějšímu. Důsledně dbát na to, že každé dítě je jiné, nesnižovat kvality méně schopného dítěte. Snažit se najít pro ně uplatnění v jiné oblasti, dát dítěti zažít pocit úspěchu. Věnovat se dětem s láskou a žádné dítě nesnižovat před ostatními dětmi. Individuálně pracovat s dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Rozvíjet talentované děti, dát jim větší prostor k tvořivosti, pomůcky.

- **Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost**

Mateřská škola je vnímána jako celek zaměřený na celkový rozvoj jedince, na rozvoj celkového klimatu školy ve vzájemných vztazích, toleranci a respektování druhých. Při vedení dětí čerpat z našeho kulturního dědictví a jeho hodnot.

Navštěvovat s dětmi kulturní a historická místa ve městě a nejbližším okolí, seznamovat je s nimi. Vzbuzovat v dětech zájem o ochranu životního prostředí. Spolupracovat se školou při projektovém dnu - Odpady - pomáháme přírodě.

Získávání osobní samostatnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Dbát na prožitkové učení a ne na sdělování hotových poznatků, dát dítěti možnost, aby samostatně experimentovat. Používat hračky, které podporují dětskou tvořivost, fantazii, samostatnost, rozvíjí jemnou motoriku dítěte.

Při sportovních aktivitách na dětském hřišti nebo v tělocvičně dohlížet na bezpečnost dětí, ale neomezovat je v pohybu. Vést děti k osobní samostatnosti, dát jim možnost svobodně se

rozhodovat, pokud není ohroženo jejich zdraví a neomezují tím druhého.

Nechat je udělat i chybné rozhodnutí a vhodným vedením, komunikací dovést dítě ke správnému výsledku. Dát dítěti možnost, aby adekvátním způsobem vyjádřilo i hněv, pokud se dostane do jemu nepříjemné situace, společně rozebrat situaci a hledat východisko. Každé dítě může přispět svojí jedinečností k obohacení druhých.

4.4. Dlouhodobé cíle

Rozvíjet a budovat celkové klima školy v esteticky vyváženém prostředí. Přátelské a bezpečné prostředí, které bude rozvíjet individualitu dítěte ve vztahu dětí mezi s sebou ve vztahu k rodičům, ve vztahu k zaměstnancům školy i zaměstnanců mezi s sebou. Důležitým prvkem je bezproblémový přechod na ZŠ, podpora rozvoje rodné řeči, ale i vztah k cizím jazykům.

Ve výchově a vzdělání dětí je vedoucí role rodiny, kde má dítě pocit bezpečí. Dítě je zde přijímáno s láskou a úctou jako lidská bytost. Na tyto hodnoty bude navazovat a dále je rozvíjet a naplňovat i MŠ.

Spolupráce s rodinou a společné vedení a působení na dítě je základem pro harmonický rozvoj. Umožnit dítěti, aby zažívalo pocit úspěchu nyní i v budoucnosti. Snažit se o nenásilné vedení, které vede k pochopení pravidel.

Pro utváření základních dovedností a kompetencí dětí má dobrý příklad nezastupitelnou roli. Svým chováním, vzájemnými vztahy, řešením případných nedorozumění komunikací a vysvětlováním, budou děti získávat podněty, zkušenosti pro vlastní správné rozhodování. Pestrostí programu a spoluprácí při některých aktivitách se ZŠ, bude dán prostor pro další činnosti dětí a jejich přípravě na školu.

Děti si budou nenásilnou formou utvářet kladný vztah ke škole i důvěru vůči učitelům. Důležitým aspektem je přispívat k rozvoji a učení dětí v různých oblastech pomocí mnohostranně pestré nabídky činností. Dát možnost dítěti získávat potřebné dovednosti a užitečné poznatky, poznávat hodnoty, získávat samostatné postoje.

4.5. Metody, formy a prostředky vzdělávací práce

- komunitní kruh s respektováním určitých pravidel
- individuální, skupinové a kolektivní činnosti
- spontánní hra
- práce ve skupinách
- prožitkové a kooperativní učení hrou uskutečňované v různých činnostech a situacích
- spontánní sociální učení, založené na principu přirozené nápodoby
- učení zakládáme na aktivní účasti dítěte, založené na smyslovém vnímání prožitkovém a interaktivním učení
- námětové hry
- pohybové aktivity
- logopedická péče
- experimentování a porovnávání, pokusy
- školní knihovna
- hra na flétnu
- školní interaktivní tabule, ipady a další vybavení

- tvořivá dramatika
- práce s různými materiály a technikami
- praktické činnosti
- hry na rytmické a Orffovy nástroje

Součástí vzdělávání jsou i akce mimoškolní, které cíleně doplňují, obohacují a zpestřují vzdělávací proces s dětmi. Značný přínos pro rozvoj osobnosti dítěte má spolupráce s nejrůznějšími institucemi a organizacemi.

- kulturní představení, výlety, společné akce s rodiči, ozdravný pobyt, bruslení, společné akce se ZŠ, jazykový koutek angličtiny a němčiny, různé výstavy, ohebný jazýček.

5. Vzdělávací obsah

5.1. Klíčové kompetence

Kompetence k učení:

Vést děti prostřednictvím rozhovorů, pozorování a zkoumání k pochopení skutečnosti, kde žijí, s kým žijí (rodina, mateřská škola, blízké okolí a lidé i jinde).

Využívat hlavně bezprostřední styk s přírodou, která je v okolí MŠ (pozorování okolí během ročních období - proměny, dění v prostředí, které nás obklopuje), nebát se klást otázky, chválit za sebemenší úspěchy, a tím motivovat k spontánnímu i vědomému učení. Vytvořit systém a směr, kterým se učení bude ubírat - roční období. Společně se radovat, co dokážeme, co jsme se už naučili doma nebo během minulého prožitého období v MŠ. Pochvala musí obsahovat uznání, radost.

Kompetence k řešení problémů:

Vést děti k spontánnímu řešení problémů s využíváním zkušeností nabytých v rodině, hledáním možností, jak problém vyřešit ku prospěchu věci (nápodoba, vlastní představivost, uplatnění vlastního cítění – podpora empatie vůči ostatním). Umět zhodnotit funkčnost řešení - umět zvolit správnou cestu.

Vést rozhovory v komunikačním kruhu s připravenými tématy (nevyhýbat se problémům, rozlišovat dobro a zlo, ne vždy je můj názor správný - každý má právo mýlit se, nebát se chyb, správně investovat svou aktivitu, abych neubližoval, umět chápat výrazy - chybovat je lidské, kdo jinému jámu kopá atd., využití bajek a příběhů....). Zpřesňovat početní představy, podporovat využívání empirických postupů.

Komunikativní kompetence:

Podporovat samostatnost při verbálním projevu, tvoření vhodně formulovaných vět, adekvátní reakce na kladené otázky, umět vyjádřit svá přání, popsat situaci, sdělit samostatně prožitky, přání, pocity, nálady (řeč, dramatizace, výtvarný a hudební projev). Nebát se komunikovat s dětmi, dospělými, průběžně rozšiřovat svou slovní zásobu, využívat informační a komunikační prostředky (knihy, encyklopedie, počítač). Rozvíjet povědomí o tom, že se lidé mohou dorozumívat i jinými jazyky - máme možnost se je učit.

Sociální a personální kompetence:

Vést k chápání, že ubližování, ponižování, vysmívání, agresivita a násilí nepatří do zdravé společnosti, konflikty řešit dohodou, umět reagovat na projevy násilí v rodině, MŠ i jinde. Umět chápat lidi, kteří se liší jakýmkoliv způsobem – empatie, chovat se obezřetně při styku s neznámými lidmi.

Uvědomovat si zodpovědnost za své chování, umět nést důsledky, nebát se spolupodílet se na společných rozhodnutích, dodržovat dohodnutá pravidla a přizpůsobovat se jim, věřit, že tato pravidla jsou správná, umět uzavírat kompromisy.

Činnosti a občanské kompetence:

Vést k uvědomění si, že člověk může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že je za svá rozhodnutí zodpovědný. Cítit smysl pro povinnost ve hře, smysl pro odpovědnost, vážit si práce své i ostatních.

Spoluvytvářet pravidla společného soužití mezi vrstevníky, vést k povědomí o svém místě ve společnosti (není jedno, v jakém prostředí se pohybujeme a žijeme). Chápat pojem lidské hodnoty.

6. Vzdělávací oblasti

6.1. Dítě a jeho tělo

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je k zdravým životním návykům a postojům.

Dílčí vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Vzdělávací nabídka

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)

smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislost

Očekávané výstupy, dítě dokáže:
- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

Rizika
- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí

apod.)

- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitostí k pracovním úkonům
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte
- omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činnost
- absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí
- dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech
- nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.

6.2. Dítě a jeho psychika

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.

Tato oblast zahrnuje tři „podoblasti":

- Jazyk a řeč
- Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace,
- Sebepojetí, city a vůle.

6.2.1. Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Vzdělávací nabídka

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti,
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.) komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a

zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení" knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy,audiovizuální technika)

Očekávané výstupy, dítě dokáže:
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) – domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) – sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. Slova
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon

Rizika
- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými
- málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim špatný jazykový vzor
- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)
- časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů (nevhodná volba či časté a dlouhodobé sledování pořadů televize, videa apod.)
- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní
- omezený přístup ke knížkám

6.2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvídavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Vzdělávací nabídka

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové) činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Očekávané výstupy, dítě dokáže:

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) – chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady"
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Rizika

- nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti
- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- málo příležitosti a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací
- nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí
- nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončen

6.2.3. Sebepojetí, city, vůle

Dílčí vzdělávací cíle:

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Vzdělávací nabídka

- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné

- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrole a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

Očekávané výstupy, dítě dokáže:

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne" v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky – prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Rizika

- málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- nedostatek možností projevovat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o

nich
- nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
- jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí
- spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými
- stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí
- nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního cítění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování

6.2.4. Dítě a ten druhý

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

Dílčí vzdělávací cíle:

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Vzdělávací nabídka

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sbližování dětí – aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije
- rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

Očekávané výstupy, dítě dokáže:

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Rizika

- nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem
- nedostatečně psychosociálně „bezpečné" prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- příliš ochranářské či příliš nevšímavé prostředí
- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění)
- nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
- časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují
- nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
- příliš časté vystupování učitele v roli soudce nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství – soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikac

6.2.5. Dítě a společnost

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti sociálně - kulturní je uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními, uvést je do světa materiálních i duchovních

hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

Dílčí vzdělávací cíle:

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Vzdělávací nabídka

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání

příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

Očekávané výstupy, dítě dokáže:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Rizika

- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření
- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů
- nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích
- příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne

všichni je dodržují (např. někteří dospělí)
- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině
- schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek
- nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům
- ironizování a znevažování úsilí dítěte
- potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti
- nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku
- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí
- nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění

6.2.6. Dítě a svět

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu – a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

Dílčí vzdělávací cíle:
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Vzdělávací nabídka
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává

- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování) praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.) ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Očekávané výstupy, dítě dokáže:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) – uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všímat si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímat si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Rizika

- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu
- nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí

- jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí
- výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná
- užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových" poznatků
- převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné
- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy
- špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení)
- uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění

7. Vzdělávací obsah

7.1. Tématické celky Putování se Sovičkou

Kamarádství

- vzájemné seznamování při různých činnostech
- učit se respektovat se vzájemně (svoje odlišnosti)
- seznamovat se s prostředím třídy, školy, zahrady
- učit se udržovat pěkné prostředí ve třídě
- ukázat rodičům svoji třídu hračky i ostatní zařízení

Vůně podzimu – spadaného listí a jablíček

- vztah k přírodě
- učit se chápat řád v přírodě a nenarušovat ho nevhodnými zásahy
- vnímat krásu přírody, barevnost
- společně s rodiči si povídat o činnostech v MŠ
- spolupráce se ZŠ na „ Dnu zdraví"
- spolupráce s ŠD - „Drakiáda"

Příprava na zimu

- vztah ke zvířátkům a ptákům
- pomoc slabším jedincům
- otužování
- oblékání

Vánoce

- seznámení s tradicemi vánoc, s biblickou zvěstí
- na co se nejvíc těším
- radost z obdarování druhého
- zapojení do příprav oslavy rodiče
- radost ze společně prožitého odpoledne
- Mikulášská nadílka
- zapojení do společného vystoupení ZŠ

Ledové květy

- co dělají zvířátka a ptáci v zimě (péče o ně)
- sportování – dodržování pravidel, nepodvádět
- co dělám rád a nerad a proč
- připravujeme se na školu – návštěva 1. třídy

Pohádky

- charakterové vlastnosti pohádkových hrdinů (hodný, zlý, veselý, smutný…)
- jak je to v životě
- moje pocity doma, ve školce..(radost, smutek, zlost, láska, nenávist, opuštěnost, přijetí – jak se s tím vypořádávám)
- odpouštíme si navzájem svoje chyby
- karnevalový rej masek společně se ŠD

Mláďátka

- narodilo se miminko
- vztah mezi maminkou a dítětem
- jak je to mezi zvířátky
- jaro je tady – vnímáme proměny v přírodě
- máme se rádi s kamarády
- učíme se vzájemně respektovat a řešit konflikty

Velikonoce

- proč slavíme Velikonoce, tradice a lidové zvyky
- vnímáme barvy a vůně v přírodě
- co je pro mne v životě důležité a bez čeho se obejdu (píseň „Dělání, dělání…")
- radujeme se z jara a jeho proměn
- „Kuličkyáda"

Plnění dětských přání

- pokoušet se upřednostnit přání druhého před svým míz z toho radost
- vztah k věcem kolem nás (uklízet, neničit, všímat si pěkných a nepěkných věcí)
- obdarování maminek k jejich svátku
- připravujeme se na výlet – plánujeme
- budeme mít svátek (kde všude děti slaví, mají opravdu všechny děti možnost se radovat)

Rozloučení

- vzpomínáme na různé události, hodnotíme je, co se nám povedlo a co příště uděláme lépe
- po prázdninách jdu do školy, na co se těším a čeho se obávám
- společné loučení, na koho budeme vzpomínat (společně s rodiči)
- dětská olympiáda

7.2. Integrované bloky:

Barevný podzim
Bílá zima
Když jaro zaťuká
Radujte se děti, léto už k nám letí

7.2.1. Barevný podzim

Záměrem bloku je navodit radostnou atmosféru ve třídě, seznámit děti s novým prostředím, po znávat nové kamarády, utvářet pěkné vztahy dětí mezi sebou navzájem, vytvářet pohodový ko lektiv, společenská pravidla vzájemných vztahů, chování a komunikace, prohlubovat u dětí zá kladní hygienické návyky, seznamovat se se zásadami stolování. Osvojit si poznatky o přírodě a jejích proměnách, sledovat charakteristické znaky podzimní přírody v okolí, pozorovat skliz eň ovoce a zeleniny, uvědomovat si význam pro zdraví člověka. Připomenout si co je zdravá s trava, co jsou zdravé a škodlivé potraviny. Vytvářet si životní postoje prospívající našemu zdra ví. Poznávat lidské tělo, jeho vývoj a změny. Naučit se poznávat a rozlišovat lesní zvířata, sez namovat se se způsobem jejich života a péčí člověka o zvěř v lese. Pochopit vzájemné vazby v konkrétním životním celku (ekosystému). Rozvíjet a tříbit sluch u dětí. Všímat si vztahů lidí

ke zvířátkům a přírodě. Seznámit se se svátkem Halloween.

Navrhované činnosti:

- hry zaměřené na posilování kamarádských vztahů
- prohlídka prostor MŠ
- vycházky po okolí MŠ a pobyt v přírodě
- práce s říkadly
- řízený rozhovor
- sluchové a rytmické hry
- zpěv písní známých a nácvik písní nových
- básně o podzimu a zvířátkách
- prohlížení a čtení knížek, encyklopedií
- pozorování skutečných jevů a dějů
- hry s přírodninami
- pohybové hry, bruslení
- pokusy s barvami
- dramatizace pohádky
- cvičení v tělocvičně
- grafomotorické cviky
- hra na flétnu
- Loučení s létem
- Halloween - maškaráda
- Drakiáda
- návštěva solné jeskyně
- návštěva ekologického střediska
- Den předškoláka (více se zaměřit na to, co by měl předškolák znát, než půjde do školy)

7.2.2. Bílá zima

Záměrem je seznámit děti s pojmem rodina, starostlivost, péče, role a vztahy v rodině, uvědom ovat si citové vztahy k rodinným příslušníkům a k lidem kolem nás. Seznamovat se s obyčeji p ředvánočního období, poskytovat dětem příležitost k tvořivému přístupu ke svému okolí – adv entní doba. Posilovat pozitivní citové zážitky dětí při přípravě na příchod Mikuláše a čerta. Při blížit dětem tradice českých Vánoc, prožívat vánoční atmosféru. Vnímat krásu přírody v zimě, charakteristické znaky zimy, vlastnosti sněhu a ledu, všímat si změn v přírodě v souvislosti s r očním obdobím. Seznámit se s tím, jak prožívají ptáci a zvířata zimu a jak jim budeme pomáh at, seznamovat se s péčí o volně žijící živočichy v zimě. Znát některé zimní sporty, seznámit s e s dalšími, jejich prostřednictvím vést děti k poznání, jak je sport důležitý pro naše zdraví, ale že je nutné dbát na bezpečnost svou i druhých. Prostřednictvím pohádkových příběhů u dětí po dněcovat představivost, rozvíjet fantazii, vyjadřování i řeč dítěte. Probudit u dětí cit pro sprave dlnost, pravdu, soucit, schopnost vcítit se do pocitů a nálad jiných. Posílit dětskou sebedůvěru, osobité myšlení a schopnost improvizovat. Umožňovat dětem zážitky s literaturou, poznávat p ísničky z pohádek, poznávat hrdiny z pohádek a seznamovat se s jejich vlastnostmi. V obyčejn ých věcech hledat estetickou hodnotu a objevovat možnosti jejich estetického ztvárnění, malo vat na základě citových podnětů. Využívat texty k dramatizaci, seznamovat děti s vhodnými dr uhy loutek a umožňovat jim při hře s nimi volně improvizovat a vést dialog.

Navrhované činnosti:

- divadelní představení
- vánoční zvyky a tradice
- Mikuláš, čert a anděl – nadílka

- dramatizace pohádek
- práce s loutkou
- manipulační činnosti s předměty a nástroji
- zdravotní cvičení
- činnosti zaměřené na poznávání lidského těla
- slovní hádanky
- samostatný slovní projev na určité téma
- písně a básně k tématu
- námětové hry a činnosti
- malování, stříhání, modelování, kresba tuší
- poslech pohádek a vánočního příběhu
- cvičení s hudbou
- skládanky z geometrických tvarů
- pokusy se sněhem a ledem
- bruslení
- ekologické středisko Sever – vánoční dílny
- vystoupení pro rodiče v dome kultury
- zdobení vánočního stromečku na náměstí
- galerie
- grafomotorická cvičení
- hry a cvičení v tělocvičně
- pracovní listy
- deklamace říkadel
- Karneval, Den předškoláka

7.2.3. Když jaro zaťuká

Záměrem je všímat si nového života v přírodě, upevňovat sounáležitosti s živou a neživou přír odou, seznamovat se, se světem rostlin a hmyzu, pozorovat rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách, získat poznatky o vodě jako o nebezpečném živlu, ale i nezbytnosti vody pro život, c hápat koloběh vody v přírodě. Poznat jak počasí mění tvář země, všímat si změn spojených s p říchodem jara, potřebnou krásu a čistotu životního prostředí. Poznat význam zvířat pro citový život člověka i pro jeho potřebu. Seznamovat se s lidovými zvyky a tradicemi. Vědět, že každ á práce je důležitá a pro pracovitého člověka je radost pracovat. Mít povědomí o existenci plan ety Země jako součásti vesmíru o magické moci čarodějnic. Získat znalosti o dopravní výchov ě a seznámit se s pojmy dopravní výchovy. Seznamovat děti s domácími a hospodářskými zvíř aty a jejich mláďaty, chápat úlohu matky a ostatních členů rodiny. Znát cyklus života rostlin (z asetí, růst, vývoj, zánik), znát suroviny pro výrobu pokrmů a přibližovat dětem jejich původ. U mět esteticky vnímat krásu přírody, učit se jí neničit ale chránit.

Navrhované činnosti:

- pozorování přírody a počasí
- básně a písně s jarní tematikou
- společenské, námětové a konstruktivní hry
- malování, nalepování, modelování, skládání z papíru, stříhání, kreslení
- zdobení a barvení kraslic
- vyrábění výrobků na jarmark
- velikonoční výstava a jarmark
- čtení a poslech příběhů o zvířátkách
- prohlížení dětských časopisů, encyklopedií
- pozorování počasí

- hry se zpěvem
- akrobatické cvičení
- dopravní výchova
- besídka pro maminky
- poznávání ekosystému
- poučení o možných nebezpečných situacích v přírodě
- aktivity přibližující dětem pravidla vzájemného styku a mravní hodnoty
- velikonoční dílny, jarní dílny
- pracovní listy
- Den předškoláka
- divadelní představení
- literární chvilka
- grafomotorická cvičení
- bruslení
- knihovna
- vítání jara
- tělocvična
- ekologické středisko – Jaro a Den Země
- ozdravný pobyt

7.2.4. Připravte se děti, léto už k nám letí

Záměrem je nadále prohlubovat citové vztahy ke členům rodiny i k sobě navzájem. Seznamov at se s planetou Země, na které žijeme nejen my, ale i děti jiných národů. Seznamovat se s exis tencí jiných kultur a národností, vést děti k uvědomění si, že i ony jsou součástí světa, přírody, společnosti a planety Země. Poznávat vzdálenější okolí, kde žijeme, společnými prožitky z vý letů posilovat zvídavost a vzájemnou radost z objevování. Samostatně se vyjadřovat, dodržova t kulturu a společenské návyky, rozvíjet všechny smysly. Pozorovat drobné živočichy, estetick y vnímat přírodní prostředí, všímat si, co všechno roste na louce. Prohlubovat a procvičovat zn alosti o dopravních prostředcích a bezpečném pohybu v silničním provozu, využívat bohatých zkušeností a znalostí dětí s rodiči. Vychovávat ke zdravému životnímu stylu – sportování, poz návání, bezpečnost odpočinkových míst. Znát důsledky prožívání některých látek pro zdraví.

Navrhované činnosti:

- výlety
- pobyt v přírodě
- námětové hry
- tanečky
- sportovní hry
- koloběžkyáda
- hasiči a policie – „Život bez úrazu“
- Dětský den
- rozlišování, pozorování, třídění
- hry s vodou a pískem
- Den předškoláka
- literární chvilky
- četba a prohlížení zajímavých knih, encyklopedií
- ekologie
- poučení o možných nebezpečných situacích
- modelování, kreslení, lepení – kolektivní práce
- hry a aktivity s dopravní tematikou

- cvičení v přírodě a tělocvičně
- skládání z papíru
- rozloučení se školním rokem"

8. Dílčí projekty

8.1. Minimální preventivní program – MŠ

Prevence sociálně patologických jevů je rozložena do průběhu celého školního roku, při všech činnostech a akcích. Bude uskutečňována 1x měsíčně třídní učitelkou.

Používané materiály, metody:
Omalovánky, obrázky, pohádky, video a audio nahrávky
Spolupráce se školním metodikem prevence, návštěva seminářů.
Spolupráce s rodiči.

Časový plan

Září- Říjen
Téma: Já a moje rodina - vztahy v rodině, pravidla soužití.
Já a moji kamarádi - sociální vztahy v MŠ, pravidla soužití, kamarádské vztahy.
Proč jsem takový – výchova k empatii a respektu k citovému životu svému i druhým.
Listopad – Prosinec
Téma : Lidské tělo a aktivní pohyb – základní poznatky o lidském těle
Sebeobsluha – dodržování osobní hygieny a její význam
Zdravá výživa – základní potraviny jejich původ
Leden – Únor
Téma: Bezpečnost a ochrana zdraví – povědomí o proměně těla, nemocí,úrazem, předcházet úrazům správným chováním
Protikuřácká prevence – já kouřit nebudu a vím proč.
Březen – Duben
Téma: Sám doma – jak se zachovat v různých situacích – podezřelé zvuky, někdo cizí zvoní, hoří, spustí se ti krev z nosu, potápíš se,
Květen – Červen
Téma: Nástrahy ulice – neznámý tě zve k sobě do auta, neznámí ti nabízí sladkosti, jde za tebou cizí pes, někdo se tě nepříjemně dotýká.

8.2. Dopravní výchova v MŠ

Dítě by mělo vlivem systematické a vhodně cílené práce v oblasti dopravní výchovy:
Zvládat:
- určit pravou a levou ruku vzhledem k sobě, chodit po správné straně chodníku
- přecházet vozovku, křižovatku, po vyznačených přechodech pro chodce do vzdálenosti 50 m
- rozhlédnout se nejprve vlevo, potom vpravo a opět vlevo před vstupem do vozovky, zapojit zrak, sluch, zrakový kontakt s řidičem
- chovat se ohleduplně ve veřejných dopravních prostředcích ke starším a nemocným lidem, nastávajícím maminkám

Znát:

- pojem chodník, vozovka, krajnice, obrubník, přechod, nadchod, podchod
- význam dopravních značek a značení pro chodce
- význam dopravních světel pro řízení dopravy – využívat tlačítka pro chodce
- úlohu a základní postoje příslušníků městské a státní policie při řízení dopravy
- vhodná místa ke hrám dětí v nejbližším okolí svého bydliště
- nejvhodnější a nejbezpečnější cesta z domova do školy a zpět

Být seznámeno:

- s nejběžnějšími druhy motorových vozidel – motorových i nemotorových prostředků, včetně dětských dopravních prostředků
- s nejdůležitějšími světelnými i zvukovými signály policie a vozidel záchranné služby a hasičů
- s kolejovými dopravními prostředky, s prvky lodní a letecké dopravy
- s výstražnými znameními a se zabezpečovacím zařízením na železnici
- s umístěním stanicemi první pomoci, policie, hasičů, pokud jsou v dosahu či okruhu školy či domova.

Při stanovení požadavků přihlížíme k věkovým zvláštnostem a místím podmínkám a možnostem.

Chceme, aby děti chápaly, že to, co od nich žádáme je nezbytně nutné z hlediska dopravní bezpečnosti, ale i pro ochranu jejich zdraví. U dětí musíme postupně formovat vědomí mravní odpovědnosti jako účastníka dopravního provozu, aby ochotně a rádo vždy jednalo správně nejen ve svém zájmu, ale i v zájmu ostatních.

Děti získávají uváděné poznatky nenásilně a přiměřeně svému věku formou hry a v situacích podobných životní praxi. Proto zařazujeme hry, které upevňují pozornost, přesnost, orientaci v prostoru. Záměrně vytváříme problémové situace a hledáme řešení („ například „ jak přejdeme mezi zaparkovanými auty" musíme být viděni). Zvyšujeme pohybovou aktivitu a zdatnost, zařazujeme pohádky s dopravní tématikou.

8.3. Plán logopedické péče

Náprava řeči u dětí bude prováděna pravidelně každý týden v předem stanoveném čase v logopedické poradně (upřesněno na každý školní rok podle ročního plánu). Dále je návaznost v nápravě 1x týdně v rámci režimu dne.

Seznam používané literatury:

Cvičné texty pro logopedii
Logopedie předškolního věku
Brousek pro tvůj jazýček
Abeceda
Náměty na logopedickou prevenci
Logopedie v praxi
Pracovní listy – Šimon
Grafomotorické listy.

8.4. Plán logopedické prevence

Logopedická prevence se provádí dle individuality dítěte. Kolektivní prevence se prolíná celým dopolednem v MŠ. Logopedická prevence se provádí formou říkadel, básní, rytmizací, sluchovými hrami, dechovými cvičeními, grafomotoriky a běžně mluveného slova.

8.5. Pěvecké činnosti: Zpíváme pro radost

Cíle:

- rozvíjet estetické vnímání, cítění a prožívání
- vytvářet základy estetického vztahu ke kultuře a umění
- pečovat o svůj hlas, šetřit jej
- rozvoj schopností a dovedností vyjádřit pocity, dojmy a prožitky

Prostředky:

- rytmicko – melodická cvičení
- didaktické hudební hry
- zpěv na zvukomalebné slabiky
- který nástroj hraje ?
- jak dlouho nástroj hraje ?
- štafeta – rytmická Hra
- co je kolem nás rytmická hra, voda vodička, tráva travička
- co je kolem nás rytmicko melodická hra
- každý zpívá kousek
- zpíváme tiše, hlasitě

Zásady:

- dbát na přiměřenost výběru písní – dle hlasového rozsahu a schopnosti dětí
- dbát na časovou přiměřenost
- zpěv kompenzovat s pohybovou činností
- podporovat radost, potěšení ze zpěvu

9. Pravidla slušného chování při Putování se Sovičkou

1. Pozdrav bývá tvoje první vizitka.
2. Vždy pamatuj na zdvořilost.
3. Dodržuj u jídla společenská pravidla.
4. Ve zdravém těle zdravý duch.
5. Také na ulici rádi vidí slušné dítě.
6. Slušné a skromné chování doma i ve škole.
7. Pozornost je milá nikdy nikoho neurazila.
8. Koncert, divadlo a různá sezení nejsou určena k řádění.
9. Ve vlaku a v autobuse Tvoji slušnost všichni vítají.

10. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Ve vztahu k druhu a stupni podpůrných opatření jsou podmínky při jeho vzdělávání.

10.1. Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

U dětí s tělesným postižením

- je zajištěno osvojení specifických dovedností v rozsahu individuálních možností dítěte
- je zabezpečena možnost pohybu dítěte v prostorách školy pomocí dostupných technických prostředků nebo lidských zdrojů
- jsou vytvářeny podmínky pro náhradní tělovýchovné aktivity dítěte možné v rámci jeho postižení
- jsou využívány kompenzační (technické a didaktické) pomůcky
- počet dětí ve třídě je nízký (15)

U dětí se sluchovým postižením

- je zajištěno osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte – je dodržována sluchová hygiene
- jsou zajištěny a využívány vhodné kompenzační (technické a didaktické) pomůcky
- vzdělávání dítěte probíhá ve vhodném komunikačním systému

U dětí s mentální retardací

- je zajištěno osvojení specifických dovedností zaměřených na zvládnutí sebeobsluhy a základních hygienických návyků v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení
- jsou využívány vhodné kompenzační (technické a didaktické) pomůcky
- je zajištěna přítomnost asistenta (podle míry a stupně postižení)
- počet dětí ve třídě je nízký (15)

U dětí s poruchami pozornosti a vnímání (děti s poruchou učení a chování)

- prostředí je pro dítě zklidňující
- počet dětí ve třídě je nízký (15)
- je zajištěn důsledný individuální přístup pedagoga k dítěti
- mateřská škola těsně spolupracuje s SPC a s rodiči dítěte
- jsou využívány speciální didaktické pomůcky zaměřené na cvičení soustředění a pozornosti

U dětí s poruchami řeči

- je zajištěna kvalitní průběžná logopedická péče
- je zajištěna těsná spolupráce s odborníky a s rodiči dítěte

U dětí s více vadami a autismem

- je zajištěno osvojení specifických dovedností, zaměřených na sebeobsluhu
- vzdělávací prostředí je klidné a pro dítě podnětné
- je zajištěna přítomnost asistenta
- počet dětí ve třídách je nízký (15 a 9)
- jsou využívány vhodné kompenzační (technické a didaktické) pomůcky
- jsou zajištěny další podmínky podle druhu a stupně postižení

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici.

- věnování zvýšené pozornosti tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora ihned po nástupu do mateřské školy
- při práci s celou třídou, jsou-li ve třídě děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka.
- Mateřská škola poskytuje dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.
- V případě 4 a více dětí – cizinců zřídí ředitel mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne. Ředitel mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.
- Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

11. Vzdělávání dětí mimořádně nadaných

Vzdělávací program je dle potřeb a možností rozumně přizpůsoben mimořádným schopnostem dětí, jsou doplňovány dalšíc aktivity podle zájmů a mimořádných schopností či mimořádného nadání dětí.

Rozvoj a podpora mimořádných schopností je měla zajišťována a organizována tak, aby nebyla jednostranná a neomezila pestrost a šíři obvyklé vzdělávací nabídky.

12. Evaluační systém

Školní vzdělávací program budeme pravidelně sledovat, rozebírat a hodnotit. Touto kontrolou se budeme snažit zlepšovat a zdokonalovat naši práci.

Zásady pro hodnocení:

- Snažit se, aby byly hodnoceny činnosti, ne děti
- Průběžně hodnotit všechny své činnosti
- Sledovat individuální pokroky každého dítěte
- Sledovat pokroky třídy jako celku
- Do hodnocení zapojit i rodiče (dotazník)

Kritéria vlastního hodnocení školy

	podmínky ke vzdělávání	průběh vzdělávání, školní klima	podpora školy dětem, vliv vzájem. vztahů	výsledky vzdělávání dětí	řízení školy, kvalita personál. práce, kvalita DVP	Úroveň výsled.práce školy (vzhledem k podmín. vzděl. a ekonom. zdrojů)
cíle	Udržení stávajících podmínek ke vzdělávání v souladu s ŠVP zajištění materiál., ekonom., hygien. podmínek ke vzdělávání	Zlepšení spolupráce s rodiči, zástupci sponzorů, s cílem zlepšení spokojenosti rodičů s prací školy	Dosažení výsledků odpovídajících individuálním možnostem dítěte, umožnit každému dítěti zažít pocit úspěšnosti a seberealizace při školní práci ,minimal izovat výchovné problémy		Spokojenostd ětí ve škole, spokojenost zaměstnan.	Posun podle stanovených priorit. Využívání všech zdrojů (lidské, materiální, finanční)
Kritéria	Zajišťování kvalifik. personálního obsazení ped .zam. i provozními zam. získávání dostatečných finan.zdrojů na provoz. Usilovat o zájem dětí a zajistit dostatečný počet dětí MŠ	Zajištění naplněnosti školy v rámci možnosti.	Prostřednictví m kvalif.ped. zlepšovat výsledky dětí,využívat individuální přístup při práci s dětmi, vést vzdělávání v souladu s ŠVP	Účast na akcích DVPP, vyhledává ní a využívání získaných poznatků ve výuce	Spokojené dítě, spokojený zaměstnanec	Hodnocení individuálníc h pokroků jednotlivých dětí
Nástroje	Pozorování, rozbory, dokumentace,po hovory s rodiči, hospitace (dotazníky pro rodiče, učitele)	Rozhovory, rozbory dokument., dotazníky, zápis do MŠ, veřejná vystoupení	Analýza dětských prací, rozbory hodnocení dětí	Pozorová ní rozbory rozhovory	Pozorování, dotazník, rozhovory	Individuální posun dítěte, hospitace

Časový harmonogram	trvale	Spolupráce s rodiči 2x ročně schůzky s rodiči, dotazník pro rodiče, zaměstnance (image, kultura, klima,SWOT analýza)			Trvale, pozorování, rozhovor dotazník Klima školy, SWOT analýza pro zaměstnance	Jedenkráte za školní rok na základě individuálních hodnocení dětí

Evaluační systém je založen na pravidelném pozorování, rozhovorech s rodiči i dětmi, dotazníkové šetření. Jednotlivé rozsáhlejší akce budou vyhodnocovány. Průběžně bude sledován a vyhodnocován individuální rozvoj a učební pokroky jednotlivých dětí na základě pravidelného, systematického pozorování a vyhodnocování.